

Nowy

Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Niedziela, dnia 22 kwietnia 1917 r.

TEATR POLSKI, Cegielniana Nr. 63.

W Niedzielę d. 22 kwietnia, o godz. 7 i pół wiecz.

BADYLE I PAKI

sztuka szkolna w 4 aktach Kazimierza Bieszczyńskiego.

W niedzielę d. 22 kwietnia, o g. 3 po poł. i w środę d. 25 kwiet. o g. 7 i pół wiecz.
Sztuka w 5 aktach
(6 obrazach) **Judas z Kariothu** K. H. Rostkowskiego

We wtorek, d. 24 kwietnia, o godz. 7 i pół wiecz.

„Piosnki Ułańskie”

Sztuka współczesna w 3 aktach W. Borkowicza

Przegląd polityczny.

Łódź, 22.IV.1917.

„Allgemeine Handelsblatt” dowodzi, jakoby przez cały ciąg wojny nie było pomysłu na rozpoczęcie rokowań pokojowych nad chwilę obecną. Socjaliści Rosji, Niemiec, Francji, Włoch, energicznie agitują za pokojem, któryby zadawał wszystkim wojującym stronom, „Allgemeine Handelsblatt” dowodzi nadto, że wobec strat w okrętach i utrudnionego dowozu żywności prądy pokojowe zapanowały i w Anglii. Tymczasem z innych źródeł szerszą się pogłoski, jakoby Anglia gotową była wszelkimi zależnościami od niej środkami i sposobami starać się o przywrócenie caratu w Rosji, byleby nie dopuścić do zawarcia przez tę ostatnią odrębnego pokoju, na który się poważnie zanosi. Stronnictwa robotnicze i żołnierzy, którym głównie zawdzięczać należy powodzenie rewolucji i obalenie caratu gorąco pragną zakończenia wojny. Stronnictwa te, których wykładnikiem jest wykonawczy komitet robotników i żołnierzy bez zastrzeżeń oświadczyły się za pokojem bez aneksji i odszkodowań. Komitet wykonawczy stanowi rząd w rządzie, a raczej istnieją w Rosji dwa rządy, stojące na dwóch przeciwległych punktach programu politycznego, przyczem zaznaczyć wypada, że komitet wykonawczy robotników i żołnierzy bierze górę i coraz więcej znajduje poparcie w kraju. Pod jego naciskiem prowizoryczny rząd rosyjski coraz więcej nachyla się w lewo i niedaleka jest chwila, w której będzie zmuszony całkowicie przyjąć za swój program polityczny komitetu wykonawczego. „Sonu u. Mitag-Zu” utrzymuje nawet, że komitet robotniczy w Moskwie zapoczątkował już rokowania pokojowe w celu ułożenia wspólnego programu działania i oddziaływania na swe rządy. Przeczy temu jedna „Vorwaerts”, jako też i wiadomości podane przez „Zuricher Posten”, jakoby Rosja uczyniła już mocarstwom centralnym propozycję pokojową.

Gazeta szwedzka „Dagens Nyheter” idzie dalej jeszcze w swych przeprowadzeniach dotyczących rychłego pokoju; utrzymuje ona, jakoby w Sztokholmie rozpoczęły się już praktyczne przygotowania do konferencji pokojowej socjalistów rosyjskich i szwedzkich. Socjaliści Rosjyscy, przybyli przez Niemcy ze Szwejcarii z głośnym socjalistą rosyjskim Leontem na czele utworzyli grupę, do której weszli socjaliści lewicowi

Francji, Szwajcarii i Niemiec. Grupa ta domaga się od rządu tymczasowego rosyjskiego, by zdjął maskę i publicznie jasno ogłosił swoje credo polityczne. Kongres rady delegatów robotników i żołnierzy apeluje do demokracji rosyjskiej, by skupiła się obok rządu tymczasowego i popierała go ze wszystkich sił, dopóki dążyć będzie do zawarcia rychłego pokoju bez aneksji i odszkodowań, dopóki wiernym będzie przywiązaniem na siebie zobowiązaniom, bronić zdobyczy osiągniętych przez rewolucję, całości o-czynny i wolności ludu.

St. Lp

Z Krakowa.

Stuletnia rocznica śmierci Kościuszki. — Lichwa żywnościowa — Hejny zapis

Ze wszystkich miast polskich Kraków w pierwszym rzędzie jest powołany do uroczystego obchodu stuletniej rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki. W Krakowie ogłoszono w roku 1794 swój słynny manifest do narodu polskiego, wzywający go do zbrojnego powstania w celu zrzućcenia kaidan obcej przemocy i obrony swobód narodowych. W Krakowie stanął na czele narodu i uwolnił chłopów od pańszczyzny tych, którzy chwycą za oręż i staną w szeregu obrońców kraju, mścicieli jego krzywd i hańby. W Krakowie złożył przysięgę narodowi, że dopóki sił starczy będzie obrońcą jego wolności. — Z Krakowa wyruszył pod Racławice, gdzie na czele chłopów u-zbrojonych w kosy, odniósł świetne zwycięstwo, gdzie po raz pierwszy wiesniak polski z własnej woli przelewał krew za wolność i całość ziemi ojczystej.

Rada królewskiego m Krakowa jednomyślnie uchwaliła poczynić rozległe przygotowania do uroczystego obchodu rocznicy Kościuszkowskiej i wyjednania odpowiednich pozwoleń, oraz na wniosek radnego Turskiego postanowiła położyć na rynku krakowskim kamień węgielny pod pomnik Tadeusza Kościuszki, ileby czasy wojenne nie pozwoliły na zbudowanie pomnika jeszcze w roku bieżącym.

— Lichwa żywnościowa srożąc się od samego początku wojny trapi niemiłosiernie mieszkańców Krakowa. Lichwy tej w nabywaniu produktów żywnościowych niezbędnej codziennej potrzeby i w ich sprzedawaniu konsumentom dopuszcza się większość kupców krakowskich, zwłaszcza hurtowników, którzy nabywszy towar

po cenie tańszej sztucznie śrubuła ceny do skandalicznej wprost wysokości.

Ale i detaliści nie są wolni od zarzutu lichwy. I oni nabywszy jakiś artykuł żywnościowy po taniej cenie, usuwają go na stronę a następnie podnoszą ceny o 50 do 100 procent.

W Wiedniu władza odnośna energicznie wystąpiła przeciw lichwie żywnościowej, wydając mnóstwo przepisów i postanowień regulujących handel produktami spożywczymi niezbędnej potrzeby hurtownicy i detaliści.

Miedzy innymi postanowiono, by wszystkie produkty żywnościowe w handlu hurtowym i detalicznym były zaopatrzone w wyraźnie wypisane ceny z oznaczeniem ich gatunku, wagi lub ilości. W ogłoszeniach do gazet winna być wyrażone oznaczona firma i jej adres oraz cena żądań lub proponowana.

Za wykroczenia przeciw tym przepisom grożą surowe kary aż do 20 tysięcy koron i 5-ciu lat więzienia.

— Pewną sensację wywołał hejny zapis krakowianina Kazimierza Kanińskiego, byłego majstra taylor-cerskiego, który realność swoją zapisał na szkoły koronarską, stolar-ską i snycerską w Nałęczowie w obwodzie pułuskim.

G. N.

Kiedy się skończy wojna.

Dziennik berliński „Acht Uhr Blatt” powtarza za socjalistycznym pismem „Pays Socialdemokrat” następujące wieści pokojowe.

Z inicjatywy socjaldemokratów podjęto obecnie pewnego rodzaju rokowania pokojowe, których widoki są nienajgorze. Omówiwszy proklamację rosyjskiego prezesa ministrów pismo cytowane pisze:

Prezydent ministrów Lwów i Kierskijski wiedzą o tym, że Niemcy gotowe są do pokoju pod podobnymi warunkami co i Rosja. Także w kwestii polskiej porozumienie jest możliwe. Skutkiem tego wszystkie warunki pokoju tak dla państw centralnych, jak i dla Francji, Rosji i państw bałkańskich są dane.

Jedyny opór jeszcze jest po stronie Anglii, która stawia całkiem niemożliwe do przyjęcia warunki, i żąda, by Niemcy odstąpiły pewne terytorja. Mąż zaufania, wysoko postawiony dyplomata kończy swoje wywody zapewnieniem, że do 1-go lipca pokój będzie zawarty.

„Vaterland” z dn. 16 b. m. donosi w sprawie oświadczenia rządu austro-węgierskiego że wydał się prawie wykluczonym, żeby Rosja odmówiła przyjęcia tej na razie jeszcze pośredniej propozycji.

Co do kwestii polskiej „Band” pisze: Jak się zdaje, zachodzi zgoda na zapatrywanie co do tego, iż do tymczasowa Polska rosyjska otrzyma niezawisłość. Także nowy rząd rosyjski z pewnością nie myśli o tym, żeby Polskę wcielić do państwa rosyjskiego. Pytanie tylko, czy

zgadza się na sposób rozwiązania tej kwestii, planowany przez państwa centralne.

Wszystkie powyższe doniesienia, zapowiadające rychłe zawarcie pokoju opierają się na pokojowym nastroju Rosji rewolucyjnej.

Umacnia to przekonanie wiado-mość poniekąd oficjalna z Berna.

Przedstawiciel Rosji w Bernie, w rozmowie z współpracownikiem „Neue Zuer. Zeitung”, oświadczył, że ma powody co przypuszczenia, iż niebawem nastąpi wyjaśnienie ze strony rządu co do manifestu, z dn. 11 b. m. ze względu na to, że i publiczność i odpowiedzialne koła polityczne mocarstw centralnych zajęły przychylnie stanowisko wobec manifestu.

Kronika

— Z komisji pedagogiczno-wychowawczej. Wczoraj, o g. 5 po południu, w gmachu Siemenssa, odbyło się zebranie Komisji Pedagogiczno-Wychowawczej, przy Sekcji Opieki nad dziećmi Łódzkiej Miejskiej Rady Opiekuńczej, z bardzo licznym udziałem nauczycielek i ochronek. Przewodniczyła na zebraniu pani Maria Grzybowska.

W myśl porządku dziennego omawiano przede wszystkim sprawę nauczania w ochronach-szkolach.

Przewodnicząca wyjaśniała zgromadzonym, w jaki sposób należy prowadzić naukę religii, języka i różnych przedmiotów, ażeby dzieci odniosły prawdziwy pożytek. Wskazała metodę nauczania, stosowaną w różnych szkołach elementarnych, gdzie wyniki postępów dzieci w naukach są zupełnie zadawalające.

Zgromadzone wychowawczynie wysłuchały z zajęciem cennych wskazówek przewodniczącej i niewątpliwie znajdą one zastosowanie przy nauce w powierzonych im kierownictwu zakładach.

Na zebraniu wczorajszym zapoznano obecne panie ze sprawozdaniem z działalności ochronek szkół za ostatni okres czasu w roku ubiegłym.

— Z łódzkiej miejscowej Rady Opiekuńczej. Wczoraj, w lokalu przy ul. Piotrkowskiej № 96, odbyło się posiedzenie zarządu łódzkiej miejscowej Rady Opiekuńczej, na którym załatwiono sprawy następujące: przyznano zapomóg pieniężnych 40 osobom na ogólną sumę rubli 340; 2) przedstawiciel sekcji opieki nad dziećmi, p. Skulski zdał sprawę z organizacji schroniska, w Rudzie Pabjanickiej, jak również z przedsięwziętej akcji dotyczącej wysyłania dzieci na wieś. Nadmienili on, że w celu podjęcia szerokiej agitacji grono przedstawicieli miejscowej i okręgowej Rady Opiekuńczej udało się do różnych miejscowości Królestwa, aby tam zapewnić działwie po-byt na świeżem powietrzu i zdrowy pokarm.

Przyjęto do wiadomości, że ks. Wotczak z rawskiego, zaofiarował pomieszczenie dla pewnej liczby dzieci, które znajdą należytą opiekę.

Ustalono termin ogólnego zebrania członków Rady Opiekuńczej mie-

stowej na wtorek, dn. 24 b. m., o g. 5-ej po południu.

Na zebraniu tem odczytane zostały sprawozdanie z działalności za rok 1916, oznaczona będzie kwesta czerwcową i załatwione będą różne sprawy bieżące.

Wieczór autorów legjonowych. W przyszłym tygodniu odbędzie się w sali koncertowej, ul. Dzielna nr. 18, wieczór autorów legjonowych, na wzór kilku wieczorów urządzanych w Warszawie, które się cieszyły tam nadzwyczajnym powodzeniem.

Wezmą w nim udział por. Stan. br. Rosiowski, por. Dr. Bertold Merwin, por. Tadeusz Bobrowski i podper. Józef Maczka, — którzy odczytają pewną ilość swoich utworów — część odeklamuje p. Aldona Jasieńska z Warszawy.

Będzie to wypadek zetknięcia się naszej publiczności z autorami, którzy brali bezpośredni czynny udział w walkach legjonów.

Ochrony Rady Opiekunów. Istniejące pod egidą łódzkiej miejscowej Rady opiekunów ochrony oraz szkoła — ochrona, przy parafii Przemienienia Pańskiego w Chojnach rozwijają się prawidłowo.

Liczba dzieci w dwóch ochronach wynosi 210, a w szkole — ochronie — 100 podzielonych na 2 komplety rannych i popołudniowych. — W ochronach, prócz mleka wychowawcy otrzymują porcję zupy i chleba.

Z Koła Bałuckiego P. M. S. We wtorek, 24 b. o godzinie 5 po południu odbędzie się poświęcenie lokalu Koła, znajdującego się przy ul. Zgierskiej, Nr 11, na które przyszedli o przybycie członkinie i członkowie, oraz osoby interesujące się rozwojem oświaty na Bałutach.

Biblioteka otwarta zostanie w piątek, 27 b. m. Książki będą wydawane codziennie od 5 do 7 w.

Zapisy na kursa uzupełniające i dla analfabetów przyjmowane są od poniedziałku 23 b. m. w lokalu Koła Macierzy Szkolnej na Bałutach.

Utworzono sekcję odczytowo-pogadankową.

Powołano do życia Komitet, który zajmie się urządzeniem obchodu w d. 3-im maja.

Ze spraw szkolnictwa. —

Na wniosek Delegacji Szkolnej magistrat oddał do dyspozycji oddziałowi bałuckiemu Polskiej Macierzy Szkolnej lokal polskiej szkoły

mielskiej nr. 35 przy ulicy Zgierskiej nr. 11.

Przepustki na wóz ziemniaków do sadzenia. Właściciele placów, lub zagonków w mieście zdających do uprawy, a nie posiadający niezbędnej ilości ziemniaków do sadzenia, powinni zwrócić się do Wydziału Zaprobowania miasta w celu otrzymania odpowiednich przepustek na wóz potrzebnej ilości ziemniaków.

Pogrzeb stróża. Do niezwykłych w czasach dzisiejszych należał pogrzeb stróża domu przy ulicy Zawadzkiej nr. 6, Łukasza Mikusia. Urządzeniem uroczystości pogrzebowej zajęła się gospodyni domu, pani Mielnikowa, w uznaniu zasług zmarłego, który sumiennie i gorliwie spełniał swe obowiązki, pozostając na swym stanowisku w ciągu przeszło lat 34.

Z własnych funduszy p. M. pokryła wszelkie koszty, związane z pochowaniem zwłok na starym cmentarzu, stosownie do prośby nieboszczyka, który wyraził zarazem życzenie, aby pochowano go na terytorium obok sąsiedniego cmentarza, na którym spoczywają zwłoki dawnego właściciela tegoż domu, Baibusia.

Na trumnie ustawionej na karawanie złożono kilka wieńców, zwłoki eksportował wezwany ksiądz, który przemawiał na cmentarzu; prócz tego, miał przemowę nauczyciel pan Tuwim, żyd, który jako lokator cenil niezwykle zalety człowieka w zmarłym stróżu.

W orszaku pogrzebowym brało udział sporo osób, wśród których znalazło się prócz właścicielki i grono lokatorów tego domu.

Falszywe ruble. W ostatnich czasach pojawiły się w mieście naszym w obiegu fałszywe banknoty rublowe rosyjskie. Wszystkie zrzeczenie podrobione bilety są z roku 1898, a porządkowe numery serii prawie jednokowe, mianowicie: H.A. 120, 123, 126, 50, 4, 33 i 143.

Na pozór banknoty te zdają się nie różnić od prawdziwych, tylko strona, wypełniana tekstem, jest ciemniejsza aniżeli na banknotach nie podrobionych.

Wzmiankę niniejszą dajemy w celu ostrzeżenia ludności miejscowej, aby przy załatwianiu rachunków, wymianie pieniędzy zwracała baczną uwagę na ruble stempla rosyjskiego.

Roboty miejskie. W związku z nadciągającą wiosną, liczba zatrudnionych przez Giełdę Pracy przy Stow. Robotn. Chrześc. — robotników stale wzrasta.

Tak więc, w międzyczasie od 12 do 13 ub. miesiąca za pośrednictwem Giełdy pracowało 165 robotników, zarobek których na 877 dniówkach wyniósł 1085 rb 49 kop i od 19 do 19 do 25 marca zajętych było 170 robotników, którzy zarobili na 976 dniówkach 1834 rb 81 kop.

W międzyczasie od 26 III do 1 V — pracowało 188 rob. Na 1005 dniówkach zarobili oni 1383 rb 48 kop. Od 2 do 8 b. m. pracowało tylko 169 robotników, którzy na 1817 dniówkach zarobili 1078 rb 98 kop i wreszcie w międzyczasie od 9 do 15 b. m. za pośrednictwem Giełdy zajętych było już 198 robotników, którzy w ciągu 669 dni roboczych zarobili 772 rb 27 kop.

W kilku wypadkach Giełda zmuszona była robotników męzczyzn zastąpić kobietami, jak np. przy robotach miejskich w ogrodach. Pomimo widocznego zapotrzebowania siły roboczej na wsi, Giełda nie otrzymuje wcale zgłoszeń na robotników od właścicieli ziemskich.

Zapisy bezrobotnych, jakoteż i zgłoszenia na siłę roboczą przy mowiane są w lokalu przy ul. Przejazd 34, od godz. 7 rano do 6 wiecz.

Isba pracy przy Stowarzyszeniu wzajemnej pomocy prac. w handlow. (Spacerowa 21), rozpoczęła swe czynności. Zamówienia przyjmowane są w lokalu Stowarzyszenia. W przyszłości wynajęty zostanie oddzielny lokal.

Zamknięcie szpitala. Magistrat zatwierdził wniosek Wydziału Zdrowotności co do zamknięcia na przeciąg miesięcy leżących szpitala dla zakaźnych chorych mieszczący się przy ul. Łąkowej 32. Chorych umieszczonych zostanie w szpitalu w Radogoszczu, gdzie, w razie potrzeby, urządzony zostanie oddział dla chorych wewnętrznych.

Przeciw zetractwu. Funkcjonariusze policyj występują obecnie przeciw wszelkim objawom zetractwa niemieckiego, które w ciągu ostatnich tygodni zdawało się panoszyć poczęło na ulicach miasta.

Usunęto już dotychczas z ulicy większą liczbę zetractów, przeważnie małych.

Surogaty mydła. W tych dniach Delegacja Zaprobowania miasta otrzymała większy transport przysyłanego w paczkach, którego brak do niedawna dawał się dość dotkliwie odczuwać.

Z tanich herbaciarni robotniczych. W herbaciarniach wydawane są obecnie: herbata z cukrem w cenie 2 kop. za szklankę, oraz po kopiejce za szklankę — bez cukru. W niektórych herbaciarniach wydają herbatę z mlekiem kondensowanym w cenie 4 kop. żar porcja 1 kop. z dodatkami chleba w cenie 8 kop. za funt.

Ogółem we wszystkich herbaciarniach łódzkich wydają dziennie przeszło 20 tysięcy szklanek herbaty i zgóra 3 tysiące porcji żuru.

Z Tow. śpiew. im. Moniuszki. W dniu dzisiejszym o godz. 2 po poł. zarząd Tow. śpiew. im. Moniuszki urządził w lokalu własnym przy ul. Szkolnej 23, dla swych członków, jako wielkanocne.

Z fabryki Tow. Akc. Poznańskiego. Zarząd fabryki Tow. Akc. I. K. Poznańskiego w dalszym ciągu wypłaca za 4 tygodnie zgóry zapomogi robotnikom z uprzedzeniem o zerwaniu umowy najmu. Dotychczas wymówiono pracę tym wszystkim robotnikom, którzy pracowali w firmie mniej niż 16 lat, zaś w ubiegłym czwartek wymówiono pracę robotnikom, pracującym po 17 i 18 lat. W ten sposób sumę wypłacanych tygodniowo zapomóg robotnikom, wynosząca z początku 7500 rubli, zmniejszono do 1300 rb, zgóra

tygodniowo. W bieżącym tygodniu wymówiono zapomogi 250 robotnikom.

Ze Stow. Nauczycieli żydów. W sobotę dn. 28 kwietnia o godz. 4 i pół pp. odbędzie się w lokalu Stowarzyszenia Nauczycieli żydów przy ul. Sienkiewicza 35. Poradne ogólnie zebranie członków.

Na porządku dziennym — sprawozdanie z działalności za rok 1916 oraz wybory 4 ch członków Zarządu na miejsce wygasających przez wywołanie. Wolne wnioski winny być złożone w kancelarii Stowarzyszenia na listę sekretarza — do dn. 25 b. m.

Teatr i Muzyka.

Teatr Polski (Cegielska 63)

„Mąż z grzeszności“.

W nadchodzący wtorek dnia 24 b. m. winny w interpretacji niepospolitej odtwórczyni pięknej wiony będzie w Teatrze Polskim przy ul. Cegielskiej „Mąż z grzeszności“, arcywesoła i lekka komedia A. Abramowicza i R. Ruskowskiego. Jest to jedna z najlepszych fars polskich. Kto w tych smutnych czasach pragnie uśmieć się dowoli i zapomnieć choćby na chwilę o ciężkiej trosce, a dziś dzisiaj szęgo niech się wybierze na wtykową przedstawienie a nie dozna zawodu.

Wieczór żywego słowa.

Dnia 25 b. m. odbędzie się wieczór słów w interpretacji niepospolitej odtwórczyni pięknej wiony będzie w Teatrze Polskim przy ul. Cegielskiej „Mąż z grzeszności“, arcywesoła i lekka komedia A. Abramowicza i R. Ruskowskiego. Jest to jedna z najlepszych fars polskich. Kto w tych smutnych czasach pragnie uśmieć się dowoli i zapomnieć choćby na chwilę o ciężkiej trosce, a dziś dzisiaj szęgo niech się wybierze na wtykową przedstawienie a nie dozna zawodu.

Zapowiedziany wieczór w Łodzi obudzi nie wątpliwie duże zainteresowanie wśród miłośników sztuki i wielbicieli wybitnego talentu artysty. Bilety są do nabyć w „Cytelni Nowości“ p. Alfr. Straucha Dzielna 16.

Kino-Teatry w Łodzi.

„Casino“ (Piotrkowska 67). Dziś Wygasa miłość dramat z życia w 5 wielkich odcinkach.

W głównej roli występuje słynna piękność Erna Morena.

„Gedeon“ (Przejazd 2). — Dziś nowość „Ofiara losu“.

W głównej roli występuje Leda Gys.

„Grand-Kino“ (Piotrkowska 72).

Tylko jeszcze ostatni dzień „125 lat niewoli Polski“ pierwszy polski obraz, imponujący okazalnością i techniką.

Skrzynka do listów.

Szanowny Panie Redaktorze!

Za pośrednictwem Pańskiego pożytecznego pisma dziękujemy bardzo tym wszystkim, którzy swym przybyciem na premierę sztuki Błaszyskiego „Badyli i Paki“ poparli nasze usiłowanie w celu powiększenia funduszy Kasy Przewodności.

Łączymy wyrazy szacunku i poważania.

Zrzeszenie artystów Teatru Polskiego.

Łódź, d. 20-IV 1917 r.

Polskie wody.

(Dokończenie)

Pod względem konieczności wyzyskania rzek, ważności i łatwości łączenia dorzeczy i zlewisk zachodzi pewne podobieństwo między geograficznymi stosunkami Polski a Rosji. Rosja, gdzie działają wodne są niskie i płaskie, a bieg rzek równinnych — wolny, tak, że ruch także w górę rzeki jest nietrudny, Rosja po zbudowaniu zaledwie 600 km. kanałów połączyła zbliżające się ku sobie systemy rzeczne w spłot dróg wodnych o długości 28,000 km., dróg dostępnych dla rzecznych parowców. Jest to najpotężniejszy naturalny kompleks dróg wodnych w Europie, ważny i wpływowy prawie wyłącznie w znaczeniu wewnętrznym — środkokontynentalnym, bo Rosja nie posiadała dotąd większych, bezpośrednio dostępnych, a klimatycznie wygodnych wybrzeży morskich a zwłaszcza oceanicznych.

Z innych większych państw europejskich posiadają Francja i Niemcy po kilkanaście tysięcy kilometrów (14,000) dróg wodnych, Anglia przeszło 8,000, ale tylko drogi wodne Niemiec odpowiadają na większą skalę nowoczesnym wymaganiom, t. zn. nie tylko ułatwiają komunikację handlową wewnątrz kraju, ale dążą do mogą statki o większej pojemności i głębszym zanurzeniu czyli naprawdę łączą kraj z morzem. Kanały i drogi rzeczne Anglii są często płytkie, gdyż liczą, głębokie zatoeki morskie ułatwiają im stosunki z morzem, natomiast kanały francuskie, zbudowa-

ne przeważnie dość dawno i w większej części niewiele głębsze nad 2 metry — nie wystarczają już wobec dzisiejszych stosunków na pełnienie służby na rzecz wielkiego handlu. Drogi wodne niemieckie, nawskroś nowożytnie posiadają głębokość więcej niż dwumetrową na długości 6000 km.

Jak wiadomo, znaczenie dróg wodnych rośnie dzisiaj coraz bardziej. Państwo, które dysponuje połączeniami wodnymi, ma przed sobą szanse gospodarczego i mocarstwowego rozwoju i przez rzeki opiera się o morze i na morze wychodzi. Droga wodna jest i będzie tańszą od każdej innej, co przy towarze takim jak drzewo, zboże, węgiel, kamień budulec, wyciąga niezmiernie wiele — a także właśnie transporty mogłyby i powinny przebiegać drogą wodną w Polsce.

Tymczasem stan wód polskich jest tego rodzaju, że na razie jest źródłem matych korzyści, a skutkiem braku regulacji przyczyną klęsk bardzo ciężkich.

Polska, leżąca pomiędzy morzami, połączona z morzem w dzisiejszym znaczeniu obecnie nie posiada. Prócz niektórych rzek w zaborze pruskim, rzeki nasze nie są należycie pogłębione i głębszymi kanałami związane. Najgorzej pod tym względem w zaborze rosyjskim. Np. naturalna i równocześnie polityczna granica Wisły była dla nas przez długie lat dziesiątki — pomiędzy Galicją i Królestwem Polskim — uciążliwa, ważną i hamującą rozwój granicą kulturalną. Z rolniczych obszarów Polski odpływało wprawdzie w ostatnich latach przed wojną około 1800 tratw i galarów

Wisłą do Gdańska i około 1500 tratw Niemnem do Królewca, ale naogół drogi wodne na naszych ziemiach zaniedbano, a koleje żelazne o sieci niezbyt gęstej, znacznych kosztach transportu i licznych zaporach granicznych — roli zastępczej ani w części wypełniać nie mogły.

A przecież stwierdzić nietrudno, że pomimo pewnych utrudnień fizycznych, t. j. zwłaszcza dość długotrwałej pokrywy lodowej wód i niskiego stanu wód w lecie, Polska jest terytorium jakby stworzonym dla budowy dróg wodnych i połączenie z morzem wyrobić sobie może.

Długość bezwzględna wielkich rzek polskich, łączących nasze ziemie z Bałtykiem i Morzem Czarnym, a więc Odry, Wisły, Niemna i Prągi oraz Dniestru, Bugu i Dniepru dobiega 7,446 km. Liczba ta oznacza długość tych rzek bezwzględna, a jest to wartość przestępna bardzo pokazuje: odpowiada blisko sześciokrotnej odległości Krakowa od Petersburga, zmierzanej w linii prostej.

Naturalnie o znaczeniu poszczególnych rzek jako dróg wodnych za decyduje w bliższej przyszłości przede wszystkim nie ich długość, lecz — obok ułożenia się mniej lub więcej korzystnego stosunków politycznych — jakoś gospodarstwa obszarów, przez które przepływają.

Górujące stanowisko Wisły, połączonej już dzisiaj z Odrą dolną, a w przyszłości może i z Odrą górną i Dunajem, zjedzie się z jej pierwszą co do długości rolę w rzędzie rzek bałtyckich.

Długość linii rzecznych, która przez regulację stosunkowo łatwo, w najbliższej przyszłości mogłaby być użytą do ruchu większych statków i racjonalniejszej niż dzisiejsze komunikacji, obliczyć można w ten sposób (z opuszczeniem w rachunku górskich części rzek i uwzględnieniem wyłącznie rzek większych, obfitych w wodę na całym obszarze dawnej Rzeczypospolitej).

W zlewisku Bałtyckim przybliżona długość łatwiej spławnych części Wisły (ze Sanem, Bugiem i Narwią), Niemna z Wilgą i Odrą z Wartą — około 4000 km.; w zlewisku Czarnomorskim długość Dniepru z Prypcią, Bug, Dniestru, około 3900 km. Razem zatem większych, łatwiejszych do wyzyskania rzek blisko 8000 km. (t. zn. tyle dróg wodnych, ile ich posiada Anglia). Zaznaczyć jednak trzeba, że połączenia do rzeczy i zlewisk, a więc kanały, obecnie w Polsce istniejące, są bardzo nieliczne i dzisiejszym potrzebom nie odpowiadają wcale. Praca nad uszlachetnieniem rzek będzie się musiała odbywać równolegle z przebudową i budową sztucznych ich połączeń. Niektóre z kanałów polskich, t. te, które za rządów polskich zbudowano pod koniec XVIII wieku, świadczą w każdym razie o chęci oświeconych instynktach i tendencjach użytkowania doskonałego, międzywoskiego położenia Polski. Najważniejszymi kanałowymi połączeniami w Polsce są:

1) Kanał Berezynski, łączący Dźwinę z Odrą, a więc z Bałtykiem, z pomocą rzeki Ułanki, długość — 162 km.

2) Kanał Ogińskiego, łączący Niemien z Dnieprem, przez rzekę

Sądownictwo niemieckie w Polsce.

W „Voss Ztg.” czytamy: Zeszłej soboty w Stowarzyszeniu sadowym w Berlinie ces. niem. nadprezydent sądowy Remdohr z Warszawy, miał wykład na temat: „Sądownictwo w gubernatorstwie warszawskim”. Wykład wzbudził tem większe zainteresowanie, że p. Remdohr zaprowadził w znacznej części sądownictwo niemieckie w krajach okupowanych. Już w samym początku okupacji powołano go do niemieckiej administracji cywilnej w celu przeprowadzenia w jaknajkrótszym czasie organizacji sądowej, nieistniejącej zupełnie po ucieczce z okupowanych krajów wszystkich urzędów rosyjskich.

Nadprezydent opisał na wstępie trudności, z jakimi należało walczyć z początku. Za rządów rosyjskich organizacja sądowa była niewydolna, brakowało sędziów i funkcjonariuszy obok siebie: sądy gminne, sądy pokoju, zgromadzenia sędziów pokoju, sądy okręgowe, sąd wyższy w Warszawie i senat kasacyjny w Petersburgu. W akcie wchodziły również motywy polityczne. Rosjanie protegowali bardzo widoczną chłopa wobec szlachty posiadającej i wobec mieszczaństwa.

Nowa organizacja wykazywała przedewszystkiem jaknajwiększe uproszczenia. Stworzono trzy rodzaje sądów gminne, okręgowe i sąd wyższy. Pierwsze dwa urządzono w zasadzie na podstawie dawnej organizacji rosyjskiej. Jednakże i na tym punkcie natrafiono na różne trudności. Tak więc jeden z dowódców oświadczył w tej kwestii: „Nie uprzedzić: vivere necesse est, iudicare non est necesse”. Jednakże dziś funkcjonuje już 267 sądów gminnych, pracujących dość szybko i dobrze. W sądach okręgowych głoszą strażnicy posiadają prawnik, który wykazuje zdolność prawniczą, albo taki, który w Polsce był już czynny jako adwokat lub sędzia — wraz z dwoma ławnikami. Prócz 10 sędziów powołano sędziów niemieckich. Mówca nie bez humoru kreślił obraz nieszczytnych trudności, z jakimi miał do walczenia nowo mianowany sędzia, jakim sposobem urządzono lokal sądowy i t. d. Ostatecznie jednak dzieło rozpoczęte postępowało naprzód. W niektórych miejscowościach niesprawiedliwość opór ze strony adwokatów polskiej wywołał potrzebę zamianowania komisarzy sądowych, którzy są dobrze płatni adwokaci niemieccy, mający nadwyznaczoną praktykę. Organizacja ta stała się zatem źródłem dochodu dla zarządu sądowniczego. Sąd główny ma siedzibę w Warszawie. Składa się obecnie z 12 sędziów, a między nimi jeden Polak. Sąd rozstrzyga w sprawach cywilnych, karnych i administracyjnych. Poza tem sąd ten posiada prawo nadzorcze i prawo ministerium spraw celiwosci.

Wyroki sądowe pozbawione są nazwy osoby, w której wykonano wyrok. Jednakże było życzliwie Niemcom wynaleźć w tym celu formę, odpowiednią dla różnych części kraju. Język, w jakim się odbywają rozprawy i czynności, jest w sądach gminnych polski. Także i pewna ilość niemieckich sędziów okręgowych spełnia swe obowiązki w języku polskim. Poza tem używa się tłumaczy, nie tylko dla języka polskiego, ale i dla języka żydowskiego, oraz dla tłumaczenia dawnych aktów sądowych, z rosyjskiego. Rzecz jest znaną, że nie istnieje jednolity porządek prawny w prowadzeniu procesów. Sądy gminne postępują raz według zasad rosyjskich, inne według niemieckiego prawodawstwa.

Na zakończenie mówił prelegent o kwestji węgierskiej w krajach okupowanych. Zasklebiał więc, że jakże pozostałoby po sobie rozdzienie, sążniste na bardzo szerokie rozmiary, ale bar-

dzo źle zachowane, nie biorąc w rachubę spuściznę spowodowaną przez wojnę. Urządzenia sanitarne, są wprost niedostateczne. Tak po wiezieniu w łęczycy nie miało wody ściekowej, która czerpano ze studni założonej na starym cmentarzu klasztornym, ale ta studnia z czasem miała się źródłem zakażeń. Poza tem znajdował się tam również obóz koncentracyjny dla wędzów przeznaczonych na zesłanie do Syberji, którzy również używać musieli tej samej przegniłej wody.

Wojna.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna, 21 go kwietnia

Zachodnia widownia wojny.

Front wojsk gen. feldmarszałka Ks. Rupprechta Bawarskiego

Wycieczki wywiadowcze w łuku Ypern przyniosły nam pewną liczbę jeńców i zdobyczy wojennych. Wzmocniona działalność ogniowa między Loos a koleją Arras—Cambrai trwa dalej.

Front Niemieckiego Następcy Tronu.

Oddziały wojsk niemieckich wszelkich szczebli, na strasznym polu walki nad rzeką Aisne i w Szampanii — w zaciętych zapasach pierś o pierś, dawały codziennie dowody swej wytrwałości i w najgwałtowniejszym ogniu spełniały czynny bohaterkie. Sprawozdanie wojenne nie jest w możności wyszczególnienia oddzielnych faktów.

Wczoraj po południu wojska nasze oczyściły z wroga zabudowania po byłej cukrowni na południe od Cerny. Dalej na wschód od folwarku Hurtebisy odparliśmy częściowe ataki francuzów.

Pod Brimont natarcia francusko-rosyjskie rozchwiały się wśród wielkich strat.

W godzinach popołudniowych wzmożła się ponownie działalność artyleryjska na całym froncie rzeki Aisne oraz w Szampanii. Gwałtowne ataki rozwinęły się pod Braye, na płaskowzgórzu Paissy, aż do stoków na wschód od Craonne i pomiędzy Prosnes a nizina Suippes. Pod Chemin des Dames załamał się atak nieprzyjacielski w ogniu, w innych

mokradła i puszcze, odcinające niegdyś Polskę od Bałtyku — działały w przeszłości tamująco na ożywienie ruchu ku obu morzom.

W czasach ostatnich znaczne odciegnięcia pokonywane jedynie przez koleje żelazne brak tanich dróg wodnych i sztuczne granice polityczne, dzielące niekorzystnie naturalnie obszary Polski, oddalały w dalszym ciągu ziemię polską od morza.

Konkluzja nasuwa się sama przez się: Polska miała i ma sieć wodną, nadającą się wybornie do połączenia dwóch mórz, przylegających do jej lądowego pomostu i pod tym względem spostrzeżenia Romera, który w tem właśnie upatruje wielce charakterystyczny rys geografii Polski — zachowała na zawsze swoją trwałą wartość, a i w przeszłości i obecnie Polska położenia swojego w sieci wód, spływających ku dwóm morzom nie mogła wyzyskać i jeżeli ziemię naszą są ważnym pomostem, to przedewszystkiem są pomostem między-morskim przyszłości, pomostem i szlakiem wymian w znaczeniu nie tyle aktualnym, ile raczej potencjonalnym.

Tak jak było do niedawna, Polska połączona była w sposób nienaturalny, sztuczny z dalekimi i obcymi morzami i pod wielu względami była obsługiwana przez dalekie porty nieswojskie: Tryest, Hamburg lub Bremę, a niesamodzielność i bierność położenia Polski wobec morza popowiększał jeszcze fakt niedostatecznej, zacofanej organizacji dróg i połączeń wodnych — i wskutek tego brak ruchu w kierunku naturalnego nachylenia i ciężenia całego kraju.

spach w kierunku z bliska. Natarcie w Szampanii rozchwiały się przed nami stanami.

Na północy od Reims i w Argonne wojska nasze wdarły się do linii nieprzyjacielskich i powróciły z jeńcami.

Grupa wojsk generała-feldmarszałka Albrechta Wuertemberskiego

Na wschód od St. Mihiel przedsięwzięcie nasze powiodło się pomysłnie; wielu jeńców pozostało w naszym ręku.

Wschodnia widownia wojny.

oraz

Front macedoński.

Przy nieznacznej działalności wojennej położenie pozostaje bez zmiany.

Pierwszy General-Kwatermistrz Ludendorff.

Komunikaty francuskie.

PARYŻ, 20.4. Urzędowo donoszą 19.4 po poł.

Na południe i na zachód od St. Quentin trwa silna akcja obustronna artylerji. Na skrajach górnego lasu w Coucy — starcia patroli. Zabraliśmy jeńców.

Pomiędzy Aisne i Chemin des Dames poczyniliśmy dalsze postępy.

Atak nieprzyjacielski w okolicy Courtecen powstrzymano z łatwością przy pomocy ognia naszych karabinów maszynowych. Dalej na wschód wczoraj około godz. 6-ej wieczorem Niemcy wykonali nader gwałtowny atak na stanowiska nasze na płaskowzgórzu w Vaulere. Ogień nasz zniósł kolumny szturmujące z wielkimi stratami dla nieprzyjaciela, którego odparto.

Nocą trwała silna akcja artyleryjska w odcinkach Sappigneul de Codjit i La Pampelle.

W Szampanii utrwaliliśmy sukcesy nasze w górach Morenviller. Zdobyliśmy Wysoką Górę i szereg wzgórz na wschód od punktu 127 na wschodnim stoku Morenviller.

W walkach podczas tej nocy zabraliśmy jeszcze dwie baterie niemieckie, a pomiędzy Scissions i Auberville stwierdziliśmy 12 świeżych dywizji niemieckich.

W okolicy St. Mihiel w ogniu naszym rozchwiało się natarcie nieprzyjacielskie na folwark Remainville. Nieprzyjaciół pozostawili jeńców w rękach naszych.

PARYŻ, 20.4. — Urzędowo donoszą 19.4 wiecz.

Pomiędzy Sommą i Mozą trwała dość energiczna akcja artyleryjska.

Na północy od Aisne nieprzyjaciół pod naszym energicznym naporem cofnął się dalej w kierunku Chemin des Dames. Wojska nasze w Laffaux utrzymują ścisły kontakt z nieprzyjacielem. Fort Conde znajduje się również w naszej mocy. Zabraliśmy 500 jeńców i zdobyliśmy dwa działa 10,5 centymetrowe.

Na zachód od Bermeriecourt osiągnęliśmy znaczne postępy i zabraliśmy około 50 jeńców.

W Szampanii kontynuowano nader gwałtownie walkę artyleryjską.

W górach Morenviller rozstrzyliśmy stanowiska nasze na północy od Wysokiej Góry i odparliśmy dwa kontrataki niemieckie na górę Cornillet.

Na północny zachód od Auberville wojska nasze zajęły silnie ufortyfikowany system rowów na froncie około 2 km. W trakcie tych działań zabraliśmy około 150 jeńców.

Walka artyleryjska chwilami stawała się dość energiczna w okolicy Vauquois i na lewym brzegu Mozy w kierunku Monte Homme.

Pozatem dzień wszędzie upłynął na ogół spokojnie.

Komunikaty angielskie.

LONDYN, 19.4. — Główna kwatera donosi 18.4:

Podczas nocy posunęliśmy się dalej na południowy wschód i na wschód od Ephey. Rano zajęliśmy wieś Villersquishin i zabraliśmy rów-

nież kilku jeńców. Poprawiliśmy również stanowisko nasze w pobliżu Lagnicourt.

LONDYN, 19.4. — Główna kwatera donosi 18.4:

Podczas nocy poczyniono postępy na lewym brzegu Scarpei na wschód od Pampoux.

Dzisiaj rano zdobyliśmy dalszą część czołowych linii nieprzyjacielskich na południowy wschód od Loos.

Samoloty angielskie obrzuciły podczas nocy pociąg nieprzyjacielski, transporty samochodowe i park przewozowy, wyrządzając dotkliwe szkody.

Telegramy.

Uznanie niepodległości Polski.

„Frankfurter Ztg.” w telegramie z Bazylei podaje następujące doniesienie Agencji Havasa:

„Gdy prowizoryczny rząd rosyjski podał do wiadomości rządów Anglii, Francji i Włoch, swoją proklamację do narodu polskiego, sprzymierzone rządy pospieszyły zawiadomić Milukowa, że podzielają uczucia, jakimi ożywiony był rząd rosyjski, gdy wezwał Polaków do niepodległości i wolności. W tej decyzji Rosji widzą sprzymierzeni tryumf zasady wolnościowej państw nowoczesnych w walce przeciw germańskiej koalicji. Składają oni rządowi rosyjskiemu swe życzenia i oznajmują opinię publiczną oraz narodowi polskiemu, że czują się solidarnymi z Rosją w dziele oswobodzenia Polski.”

„Echo Polskie”, wychodzące w Moskwie, podaje następujące informacje o inauguracyjnym posiedzeniu Polskiego Klubu Demokratycznego w Moskwie, na którym obecnym był także minister sprawiedliwości Kierenski.

Gdy zjawił się na wiecu minister Kierenski, powitała go ogłuszająca burza oklasków. Minister odpowiedział na owację:

„Żałuję, że nie znam polskiego języka. Chętnie mówiłbym do Panów po polsku. Moje stanowisko w sprawie polskiej jest niezmiennione.

Uważam niepodległość Polski za konieczny warunek zgodnego współżycia dwu bratnich narodów, z których żaden nie będzie przewodził nad drugim. Zawsze będę dbał o potrzeby Polaków w Rosji. O potrzebach tych i o pragnieniach pragnę wiedzieć jaknajwięcej. — Proszę więc przyjaciela mego, Aleksandra Lednickiego, aby informował mnie jaknajdokładniej.”

Sprawa polska.

BERLIN. — „Frankfurter Ztg.” podaje w depeszy z Bazylei następujący komunikat agencji Havasa:

„Gdy tymczasowy rząd rosyjski podał do wiadomości rządów Anglii, Francji i Włoch swoją proklamację do narodu polskiego, sprzymierzone rządy pospieszyły zawiadomić Milukowa, że podzielają uczucia, jakimi ożywiony był rząd rosyjski, gdy wezwał Polaków do niepodległości i wolności. W tej decyzji Rosji widzą sprzymierzeni tryumf zasady wolnościowej państw nowoczesnych. Składają oni rządowi rosyjskiemu swe życzenia i oznajmują opinię publiczną, oraz narodowi polskiemu, że czują się solidarnymi z Rosją w dziele oswobodzenia Polski.”

Zamęt.

BERN, 20.4. — Petersburski korespondent „Corriere della Sera” donosi, że ruch przeciwko wojnie oraz przeciwko rządowi tymczasowemu przybiera coraz większe rozmiary, wywołując równocześnie wśród mas ludowych coraz większy zamęt. Położenie staje się obecnie groźniejsze, aniżeli kiedykolwiek dotąd. Rząd znalazł się obecnie wobec zadań, do rozwiązania niezwykle trudnych. Rząd troszczy się o zachowanie równowagi pomiędzy dążnościami ku rozległym reformom wewnętrznym z jednej strony, a interesami polityki zagranicznej Rosji z drugiej strony. Rada robotniczo-wojskowa z jej przesadnymi żądaniami zwiększa tylko ogólne wzburzenie.

W Petersburgu stoją wrogo przeciwko sobie trzy partie, zwalczające się całkiem otwarcie.

Szczarcę, Jasiolde i Prypec, długość 60 km.

3) Kanał Królewski łączący — Dniepr i Prypec z Bugiem (Wisłą) przez rzeki Piszę, Jasiolde i Muchawiec, długość 75 km.

4) Kanał Augustowski (z inicjatywy Lubeckiego), łączący Niemien z Wisłą przez rzeki Bobrę i Czarna Hańczę, długość 192 km.

5) Kanał Bydgoski, łączący przez Noteć i Brdę, Wisłę z Odrą, długość 26 km.

6) Kanał rzeki Odry, łączący Wartę z Odrą i przez Wartę i Noteć powtórnie Wisłę z Odrą, długość 80 km.

7) Kanały pruskie (Mazurski, króla Wilhelma, Fryderyka W. i t. zw. Oberlandzki), długość 300 km.

Razem długość kanałów na ziemiach polskich wynosi 805 km. — co wobec ogromnej powierzchni kraju jest liczbą bardzo skromną. Długość kanałów wynosi: we Francji — 4900 km., w Anglii 4500 km., w Niderlandach — 3000 km., w Niemczech — 2200 km.

Dzisiejsza wartość kanałów na ziemiach naszych jest bardzo różna. Przeważnie są to kanały zbudowane po staroświecku, częściowo niezmiernie zaniedbane (Augustowski), a wobec współczesnych wymagań technicznych — znaczenie ich komunikacyjne jest zupełnie ograniczone, drugorzędne.

Obecny więc stan dróg wodnych w Polsce nie wygląda pocieszająco. Morze, do którego będziemy się musieli zbliżyć — pozostało od nas dalekiem. Stepy południa, dzielące Polskę od Morza Czarnego, pojezierza.

Plechanow, przywódca „mniejszości”, uchodzi za wiernego zwolennika rządu tymczasowego, podczas gdy Lenin, przywódca „bolszewików” otwarcie domaga się zawarcia odrębnego pokoju. Wokół Lenina skupili się te grupy robotników, które już w pierwszych dniach rewolucji były całkiem gotowe do stoczenia walki.

Ogromne zapasy wszelkiego rodzaju broni, wzięte z arsenałów w dniach rewolucji, a mianowicie około 40,000 karabinów i 30,000 rewolwerów są w posiadaniu „bolszewików”.

Należy oczekiwać wznowienia ruchów.

Ochrona wzmocniona.

WIEDEN, 20.4.—„Korrespondenz Rundschau” dowiaduje się ze Sztokholmu: Na rozkaz rządu tymczasowego okrąg wojenny petersburski ogłoszony został wczoraj wieczorem w stanie ochrony wzmocnionej. Swoboda związków i zgromadzeń została chwilowo zawieszona.

Powstanie w Chiwie.

SZTOKHOLM, 20.4. „Utro Rosiji” podaje do wiadomości, że chan Chiwy powstał przeciwko rosyjskiemu rządowi tymczasowemu.

Ludność turkmeńska Chiwy przyłączyła się do ruchu powstańczego.

Prasa rosyjska domaga się wskutek tych rozruchów zniesienia azjatyckiego ustroju despotycznego w Chiwie, który byłby dysonansem w ramach wolnej Rosji.

Chan kirgiski wzywa swych poddanych do wojny przeciwko panowaniu rosyjskiemu.

Na czas powojenny.

BERLIN, 20.4. Z Londynu donoszą do Genewy, że pod przewodnictwem ministra pracy rozpoczęto czynności organizacyjne nad utworzeniem centralnego wydziału, mają-

cego na celu przyspieszenie demobilizacji po zawarciu pokoju.

Wydział ten pozatem ma pilnować, by każdy zwolniony z wojska otrzymał dobre odpowiadające mu stanowisko.

Minister pracy Hodge oświadczył, że obecne normy zarobkowe utrzymane będą po wojnie.

Wielki pożar.

FRANKFURT n. M., 20.4. — Do „Frankfurter Zeitung” donoszą ze Sztokholmu: We Władywostoku wybuchł nowy wielki pożar, już piąty z kolei w ciągu trwania wojny. Ekspłodowały wielkie składy saletry i prochu. Szerzący się ogień zniszczył pewną ilość okrętów oraz 2 wielkie składy amunicji.

Nowy gabinet hiszpański.

MADRYT, 20.4. Skład nowego gabinetu jest następujący: prezes — Garcia Preto, sprawy zewnętrzne — Juan Alvarado, wewnętrzne — Julio Durell, wojna — gen. Aguilera, marynarka — gen. Buiz Valarino, finanse — Santiago Alba roboty publiczne — ks. Almade Varalle, oświata — Jose Francos Rodriguer.

Hiszpańskie statki handlowe dla Anglii.

MADRYT, 20.4. — „Diario Universal” donosi z Londynu iż rząd hiszpański zgodził się na przejęcie hiszpańskich okrętów handlowych przez Anglię.

Thomas wyjechał do Rosji.

Francuski minister amunicji — Thomas (socjalista większości) wsiadł w poniedziałek rano na pociąg angielskiego kontrtorpedowca, który go odwiezie do Rosji.

Mikado do Wilsona.

BERN, 19.4. Ag. Reutersa donosi z Tokio: Mikado japoński przesłał prezydentowi Wilsonowi życzenia z powodu przyłączenia się Stanów Zje-

dnoczonych do koalicji, w celu obrony i poparcia wspólnych praw ludzkości.

Zwolennik starego ładu.

AMSTERDAM, 20.4. (WAT). „Morning Post” donosi z Waszyngtonu: Ambasador rosyjski, Bachmetjew podał się do dymisji, motywując wystąpienie swe tem, że dla niego, jako dla monarchisty z przekonania—rząd obecny jest niesympatyczny.

Carranza i Villa.

GENEWA, 20.4. (WAT).—Według doniesienia paryskiego wydania „New-Jork Herald’a” pojednanie się gen. Carranza z Villą oraz połączenie się ich wojsk w ogólnej liczbie 20000 ludzi w celu zagrożenia Stanom Zjednoczonym uważane jest za prawdopodobne.

Rząd waszyngtoński czuje się tem wielce zaniepokojony.

Zadania przerwania wojny.

AMSTERDAM, 20.4. Z Petersburga donoszą, że przywódca krajowego lewego skrzydła rosyjskiej socjalnej demokracji zażądał natychmiastowego przerwania wojny i we-

zwał robotników do opozycji przeciw rządowi, pragnącemu dalszej wojny, jako też zemsty na Kerenskim i Czcheidzem, których nazywa zdrajcami socjalizmu międzynarodowego.

W Szwecji.

KOPENHAGA, 20.4. Niepokoje na tle żywnościowym w Szwecji wzmagają się. W wielu miejscowościach odbyły się manifestacje robotnicze.

Zakaz podawania cukru w kawiarniach.

BERLIN. Biuro korespondencyjne donosi z Wiednia:

Rozporządzenie urzędu żywnościowego, wchodzące w życie w dniu 20 b. m. zakazuje podawania cukru w kawiarniach i podobnych przedsiębiorstwach; jakoteż używania cukru dla sporządzania pewnych produktów. Gościom natomiast wolno używać cukru, który przyniosą.

Zakład Leczniczy Dra A. Kmity

Warszawa, ulica Nowowiejska Nr 8

Dzielnia 18. **SALA KONCERTOWA** Dzielnia 18.

Środa, d. 25-go kwietnia 1917 r., o godz. 8-ej wiecz.

Wieczór Żywego Słowa Kazimierzy Rychterówny

W programie utwory: Mickiewicza, Sienkiewicza, Słowackiego, Norwida, Dantego i innych. — — —

Bilety w „Czytelnia Nowości” Alfreda Straucha, Dzielnia 16, a w dzień koncertu od godz. 5-ej po poł. przy kasie Sali Koncertowej.

Cebula

zytawska jeszcze nadeszła po 24 rb. za funt —

i inne nasiona sprzedają taniej składy

L. Jasińskiego

w Łodzi ul. Andrzeja 10 i w Łęczycy, do czasu wyczerpania tego importu.

SZKOŁA TECHNICZNA

w Łodzi, Pańska 9 róg Zawadzkiej.

Kurs przygotowawczy klasy obejmującej następujące przedmioty: arytmetyka i algebra w zakresie kursu 3-ich klas szkół średnich, przyroda i geografia, jęz. polski i niemiecki, rysunki, kreślenie i kaligrafia rondo. Zapis kandydatów do tej klasy odbywa się bez egzaminu codziennie między 3—6. Do specjalnych klas przyjmujemy kandydatów i kandydatki po zdawaniu odpowiedniego egzaminu lub za świadectwem szkolnym. Kończący szkołę otrzymuje dyplom pomocnika inżyniera budowy, mechaniki lub elektrotechniki. Nauka teoretyczna i praktyczna. Całkowity kurs trwa 3 lata. Bliższych informacji udziela kancelaria między 3 — 7 codziennie.

URZĄDZENIE

dla hodowli królików lub innych domowych zwierząt i ptaków podług najnowszego systemu

- tanio do sprzedania. -

Wiadomość: Łódź, Konstytucyjna nr. 51, m. 12, lewa oficyna II-gie piętro.

Zakład Kąpielowo-Zdrojowy

Ciechocinek.

Kąpiele solankowe, błotne, kwaso-węglowe, elektryczne i inhalatorjum. Świetne skutki lecznicze. Najtańsze utrzymanie.

Tegoroczny sezon kąpielowy w Ciechocinku rozpocznie się 1-go Maja. Ażeby klasom mniej zamożnym z Król. Polskiego umożliwić korzystanie z kąpeli leczniczych, ceny kart sezonowych i biletów zostały do dnia 10. Czerwca o dużo, w stosunku do cen w głównym sezonie, obniżone. Kąpiel solankowa kosztuje od 0,50 Mk. do 1,50. Mk. kąpiel błotna elektryczna i kwaso-węglowa od 2,00. Mk. do 3,00. Mk. Bilety dzieciinne kosztują mniej-więcej połowę.

Sezon wstępny od 1 Maja do 1 czerwca.

Sezon główny od 1 czerwca do 1 października.

CESARSKI ZARZĄD KĄPIELOWY.

Akuszerka

z dyplomem Cesarskiej Akademii medycznej w Piotrogradzie, praktykująca 20 lat przyjmuję. Piotrkowska 132 w podw.

Sprzedam

Szafę mahoniową. Lustro — obrazy. Meble pluszowe. — aszyne do szycia. Singera.

Stół kuchenny i rozmaite damska garderoba i in. rzeczy. Południowa 24, stróż wskaże.

Wiedeńskie

— Żurnale —

w wielkim wyborze są do nabycia w składzie obrazów.

Piotrkowska 99.

OGŁOSZENIA DROBNE:

A kuszerka Marja Kubińska przyjmie ul. Piotrkowska Nr 199—7.
B cam Piescota zgubił paszport niemiecki wydany w Pahljanienach.
C Bernard Giebard zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi.
D Bardzo ważne kupuję sznuce zęby i połamane oraz szęki, złoto i kwity lombardowa. Ul. Nowa Cegielińska Nr 10 m. 13. M. KOHN. Przyjmuje od 10—6 po popołudniu. Urzędowo dozwolone.
E Ciechocinek „Pensjonat Hume” Stefana Ziemblińskiego. Komfort. Otwarcie 1 maja.

Franciszka Rogowska zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi.

K Siadzi wszelkiej treści w różnych językach. encyklopedje, pisma ilustrowane kupuje Zofja Tuwim. Zawadzka Nr 6—10.

Mordka Silberstein zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi.

M Meble sprzedam tanio, stołowy gabinet, sypialnia dębowa, salonik mahoniowy. Piotrkowska 139-9.

N Najtańsze źródło korzystające z okazji! Z powodu likwidacji interesu nabyć można bardzo tanio różne resztki Szewcowa, Bostonu, Alpigi, odcinki kolorowej satyny na damskie płaszcze i kostiumy, towar na męskie i damskie ubrania i krycia. (czarny z białą kratką i inne) różne cajtgi, towar na bluzki, barechany letnie i zimowe Łódź, ul. Włodowska 40, m. 10, front, II piętro na prawo. Ceny stałe.

N Nauczyciel A. Tuwim udziela lekcji języka niemieckiego i łaciny, przysposabia do wszystkich średnich zkładów naukowych i udziela korepetycji uczniom z jakiegokolwiek każdego przedmiotu ulica Zawadzka Nr 6—10.

P Pierwszorzędny krawiec damski B. Rudzki, Piotrkowska Nr 17 (partier). Szyje elegancko kostiumy od Mk. 10. Pałta od Mk. 8, Suknie od Mk. 2. Nowe żurnale nadeszły, jak również poleca najmodniejsze tasyony papierowe. Obstalunki wykonują się w przeciągu 24 godzin.

P potrzebne zdolne panny do pracowni balowych toalet. Nowy Rynek Nr 5.

R Resztki: piękne, czyste wełniane materiały na męskie ubrania tanio. Spodnie z „Amerykańskiej Skóry”, które można nosić 5 lat Piotrkowska Nr 145 m. 34.

S Stanisław Kowalski zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi.

4 pokoje z kuchnią na magazynie Andrzeja Nr 1. róg Piotrkowski.

Prenumerata wycena

W Łodzi rocznie — rb. 6, półr. — rb. 3, kwart. — rb. 1,50, miesięcz. — kop. 50.

Za odosłanie do domu dopłaca się miesięcznie kop. 20. Na prowincję (z przesyłką pocztową) rocznie rb. 8,60, półr. — rb. 4,30, kwart. — rb. 2,15, mies. — kop. 75.

Zagranicą: w Niemczech rocznie — mk. 24, półr. — mk. 12, kwart. — mk. 6, mies. — mk. 2.

W Austrii: rocznie — kor. 30, półr. — kor. 15, kwartalnie — kor. 7,50, mies. — kro. 2,50.

Redakcja i Administracja

Zachodnia 37,

otwarta od 8-ej rano — 7 wiecz., w niedziele, od 8 — 12.

Redaktor przyjmuje od godz. 12—2 w poł.

Ogłoszenia:

Nadesłane: przed tekstem i w tekście kop. 50 za wiersz petitiwy i tam, przed telegramami kop. 50.

Reklamy: za telegramami kop. 20 za wiersz petiti. i tam.

Nekrologia: za wiersz petiti. i tam. kop. 30.

Zwyczajne ogłoszenia: za wiersz petiti. i tam. kop. 15.

Małe ogłoszenia: za wyraz po 3 kop.; każde ogłoszenie najmniej 25 k., posady poszukiwane po 2 k. za wyraz.

Za dotarcie reklam liczy się po 4 rb. od tysiąca.